

Eric Snippert van Farwick Groenspecialisten verzorgt een gastles over zwembijvers voor leerlingen van het Zone College in Almelo.

‘Houd infrastructuur van ons groenonderwijs in stand’

Bedrijfsscholen schieten als paddenstoelen uit de grond

Ook in de groensector heerst krapte op de arbeidsmarkt. Bedrijven verdringen elkaar om nieuwkomers op de arbeidsmarkt te verleiden om bij ze te komen werken. In de strijd om de gunst van de jonge aspirant-groenprofessionals schieten particuliere bedrijfsscholen als paddenstoelen uit de grond. ‘We moeten ervoor waken dat we de infrastructuur van ons groenonderwijs in stand houden’, zegt Jeroen Zijlmans, beleidsadviseur arbeidsmarkt en onderwijs bij de VHG, daarover.

Auteur: Paul van der Sneppen

‘Ik zal de laatste zijn om met opgeheven vinger door het land te gaan en te zeggen: Dit mag niet, mensen! Dat werkgevers in de sector aandacht besteden aan de ontwikkeling van hun personeel, is in beginsel immers een goede zaak.’ Wie niet beter weet, zou van de beleidsadviseur arbeidsmarkt en onderwijs verwachten dat hij als geen ander waakt over de belangen van het reguliere vakonderwijs. Daarin stelt Zijlmans overigens niet teleur, maar hij ziet niet alleen bedreigingen in de grote opkomst van bedrijfsopleidingen. ‘Ze dienen ook een doel. Niet zelden voorzien ze in een opleidingsbehoefte waarin de agrarische opleidingscentra (aoc’s) nog niet kunnen voorzien.’

Arbeidsvoorwaarden

Het is volgens Zijlmans ook een teken des tijds. Hij ziet het vak van de groenprofessional in rap tempo veranderen. ‘Daarmee verandert ook de rol van de aoc’s als opleiders voor de groensector’, constateert Zijlmans. Hij ziet twee belangrijke ontwikkelingen. Op de eerste plaats wordt er op de arbeidsmarkt overal hard getrokken aan jonge mensen. Overal is krapte. ‘Ook de

groensector voelt dat. Er bestaat bij werkgevers behoefte om zich te profileren met goede arbeidsvoorwaarden. Een goede interne opleiding en een breed scala aan doorgroei mogelijkheden horen daarbij; het maakt een werkgever interessant voor de aspirant-groenprofessional.’ Verder speelt onvrede een rol, onvrede over het reguliere groenonderwijs. ‘Dat is niet de belangrijkste motivatie, maar ik zie wel dat er gaten vallen in het onderwijsaanbod van de reguliere opleidingen. Ons vak verandert zo snel, dat de reguliere groenopleidingen dat niet altijd kunnen bijbenen. Kennis over heel specialistische zaken en ontwikkelingen hebben ze niet altijd in huis. We zien duidelijk een verschuiving in het kennismonopolie. Konden we vroeger met alle vragen bij een aoc terecht, tegenwoordig weten leveranciers het vaak beter. Er is simpelweg steeds meer zeer gespecialiseerde kennis nodig om als ondernemer in onze sector goed mee te komen.’

Bedrijfscultuur

Erik Punt, directeur van De Eijk Groep, beaamt dat. Toch was dat voor hem niet de belang-

‘We zien een verschuiving in het kennismonopolie’

 Jeroen Zijlmans VHG

rijkste reden om in 2018 te starten met de Eijk Academy, een interne bedrijfsschool. Hij ziet nog een derde motivatie. Punt ziet de bedrijfsschool namelijk vooral als een instrument om de bedrijfscultuur te borgen. ‘Terugblikkend op een jaar werken, heeft iedereen een paar hoogtepunten die niet snel vergeten worden. Eijk Academy beoogt zo’n ervaring te bieden, een hoogtepunt waar je met plezier op terugkijkt.’ De bedrijfsschool begon in 2018 als een event. ‘In dat eerste jaar kwamen we met alle collega’s in de krokusvakantie twee dagen bijeen op een roc in Almere om cursussen te volgen. Zo iets verbreedt en verdiept de vakkennis; dat staat buiten kijf. Maar nog belangrijker vind ik hoe de samenwerking tussen collega’s erdoor versterkt wordt. Je creëert een gezonde dynamiek in het bedrijf, doordat collega’s elkaar in een leeromgeving heel anders leren kennen.’

Geprolongeerd

Wat Punt betreft, wordt de *academy* wegens succes geprolongeerd. Werknemers van de Eijk Groep krijgen in de toekomst ampel gelegenheid om zich middels interne scholing verder te bekwamen in hun vak. Daarbij wordt breed ingestoken. ‘We bieden cursussen aan, variërend van BHV tot VCA en vol-VCA. Maar het kunnen ook trainingen zijn in leidinggeven aan medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Juist dat soort trainingen helpt ons om een gezonde bedrijfscultuur neer te zetten en stevig te verankeren.’

Bedrijfseconomisch zijn daar forse investeringen mee gemoeid, weet Punt ook. ‘Neem

bijvoorbeeld het Eijk Academy Event in 2018. Daar hadden we zo’n 100 mensen twee dagen bijeen. Dat zijn 1.600 productieve uren die elk goed zijn voor pakweg 45 euro. Dat evenement heeft dus zeker 72.000 euro gekost. Ik kan het resultaat van die investering niet kwantificeren, maar toch weet ik zeker dat de investering rendeert. Een werknemer die met plezier zijn werk doet in een fijne werkomgeving is 20 tot 30 procent productiever, schat ik, dan iemand die zich door zijn werkdag heen sleept.’

Ervaring

Punt is zonder meer pleitbezorger van interne scholing. Toch zet hij ook kritische noten bij de vloed aan nieuwe bedrijfsscholen in de groensector. Hij ziet er bijvoorbeeld geen heil in om jongeren met hippe opleidingen en aantrekkelijke secundaire voorwaarden het bedrijf in te lokken, om ze vervolgens helemaal zelf op te leiden. ‘Wij doen dat zelf niet. Wij zijn een bedrijf, geen school. Ik heb heel veel ervaring in huis, maar didactisch zijn wij niet onderlegd.’ Hij vreest ook voor de kwaliteit van het onderwijs dat particuliere bedrijfsscholen aanbieden. Als groenbedrijven zelf nieuwkomers in het vak gaan opleiden, dreigt volgens hem een race naar de bodem. ‘Ik begrijp waarom ondernemers proberen met eigen opleidingen nieuwe, jonge groenprofessionals aan zich te binden. De nood is hoog. We komen veel mensen tekort. Maar naarmate de nood hoger is, moet je ook vrezen dat de lat lager wordt gelegd – bij de selectie aan de poort, maar ook in de scholing die vervolgens wordt aangeboden.’

Basisopleiding

Punt pleit daarom voor nauwe samenwerking binnen de branche om een uniforme standaard voor kennis, competenties en vaardigheden te blijven borgen. ‘De basisopleiding is en blijft wat mij betreft de taak van reguliere scholen. Dat onderwijs sluit nooit helemaal aan op de praktijk. Dat is zo, maar ik vind het aanbod wel goed. Vooral de bbl-opleidingen slagen erin om een brug te slaan tussen school en praktijk.’ Zijn bedenkingen ten spijt, wil Punt onderstrepen dat hij elk initiatief toejuicht dat jonge mensen overhaalt om een loopbaan in de groensector te beginnen. ‘Elke jonge vent of meid die we voor ons vak kunnen winnen, is er één.’

Enthousiast maken

Zijlmans, daarentegen, vindt dat juist daar de belangrijkste taak is weggelegd voor het reguliere onderwijs. ‘Dat aoc’s niet altijd meteen in elke specialistische opleidingsbehoefte kunnen voorzien, vind ik geen ramp. Ze moeten vooral jonge mensen enthousiast maken voor het vak en ze een goede basis meegeven waar werkgevers iets aan hebben en op voort kunnen bouwen.’

De vraag blijft echter of de bedrijfsscholen het reguliere groenonderwijs uithollen. Zijlmans lijkt zich daarover nog niet echt zorgen te maken. Hij wijst op de talrijke, succesvolle een-tweetjes tussen onderwijsinstellingen en bedrijven. ‘Als brancheorganisatie mobiliseren we veel bedrijven rondom het onderwijs in onze zogenaamde Hotspots. Samen kijken we

‘Interne opleidingen helpen de bedrijfscultuur borgen’

Erik Punt

De Eijk Groep

wat er nodig is en hoe we dat kunnen regelen. Daar komen veel mooie initiatieven uit voort, waarbij scholen en bedrijven samen optrekken bij het organiseren van goed onderwijs. Maar dan moeten we er ook samen voor zorgen dat scholen voldoende leerlingen hebben om goed onderwijs te kunnen verzorgen. Losse klasjes in bedrijfsscholen dragen daar niet aan bij.’

Status

En precies dat is waar Punt voor vreest: dat het groenonderwijs zich verplaatst naar bedrijfsscholen. De aantrekkingskracht van zulke bedrijfsopleidingen op jonge mensen is volgens hem groot. Werkgevers bieden namelijk niet alleen opleidingen; ze lokken nieuwkomers ook met een goed aanvangssalaris, een rijbewijs of zelfs een auto van de zaak. ‘Dat biedt status. Jongeren zijn daar gevoelig voor, zeker omdat een praktische scholing nog steeds minder aanzien heeft dan een theoretische opleiding. Ik zie het in de omgeving van mijn 17-jarige zoon. Het gros van zijn leeftijdgenoten kiest voor theoretische opleidingen als *international business management* of iets in de ICT. Als je niet voor zo’n theoretische leerweg in de wieg bent gelegd, is het natuurlijk tof als je vrienden kunt laten zien dat je met jouw praktische opleiding meteen een salaris mee naar huis neemt of zelfs een auto van de zaak. Dat geeft ook aanzien.’

De vraag rest wanneer de aoc’s de aanzigende werking van bedrijfsopleidingen op hun leerlingenbestand gaan voelen. Punt weet in ieder geval dat zijn Eijk Academy nooit een volwaardige mbo-3- of mbo-4-opleiding kan verzorgen.

De Eijk Groep heeft geen behoefte om met reguliere opleidingen te concurreren en ook niet het volume. Maar het is volgens Punt zeker niet uitgesloten dat grotere marktpartijen zo iets wel kunnen. ‘Voor het opzetten van een goed functionerende opleiding heb je schaalgroottes nodig. Wij zijn daar met 110 fte te klein voor. Maar je kunt als bedrijfsschool in theorie zeker een serie afgeronde cursussen met certificaten verzorgen die gelijkwaardig is aan een volwaardige mbo-opleiding.’

Kansen

Zijlmans lijkt het nog te vroeg te vinden om daarover de noodklok te luiden. Hij ziet nog onbenutte kansen om op andere manieren ziertjes te winnen voor het vak van groenpro-

fessional. ‘Voor onze sector zie ik die kansen vooral in het vmbo. Daar zitten tal van elf tot vijftienjarigen die nog aan de vooravond staan van hun definitieve loopbaankeuze. Ze volgen keuzevakken in verschillende beroepsrichtingen. Eén daarvan is het beroepsgerichte programma groen. We doen er als branche goed aan om ervoor te zorgen dat vmbo-leerlingen in het kader van dat programma onderdeel een bijzondere en inspirerende ervaring hebben. Als we zo de doorstroom van het vmbo naar de mbo-groenopleidingen kunnen bevorderen, zijn we spekkoper.’

BE SOCIAL

Scan, lees & deel!

